

Åsa Pettersson
Head of Public Affairs
and Sustainability
Scania CV AB

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Södertälje
2019-10-31

Synpunkter från Scania CV AB rörande regeringens forskningspolitik

Scania tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter rörande den svenska forskningspolitiken och ser fram emot fortsatt dialog med regeringen i frågan. För Scania är en stark svensk forskningspolitik viktig för vår målsättning att leda omställningen mot ett hållbart transportsystem.

Sammanfattning

-Scania ser samverkan mellan industri, akademi, institut och myndigheter som en förutsättning för att nå såväl klimatmålen som Agenda 2030. Ökade resurser till industrinära forskning, rörlighet mellan industri och akademi och ett fokus på livslångt lärande för yrkesverksamma kommer att främja en långsiktig hållbar utveckling i Sverige.

-Målsättningen att Sverige ska vara en permanent världsutställning för hållbara transporter är en bra grund. Det kräver fokus på ett aktivt genomförande för kommersialisering av fossilfria, hållbara transportlösningar. Demofaser måste snabbare kunna skalas upp till kommersialisering.

-Instituterna har en viktig roll för industrins möjligheter att ta fram ny teknik och i arbetet med att skapa testbäddar. Långsiktig finansiering av instituten måste prioriteras.

- Innovationsupphandling i både Sverige och EU kommer skynda på utvecklingen av framtidens hållbara transportlösningar. Vinnova bör få i uppdrag att stötta innovationsupphandling hos kommuner, regioner och statliga myndigheter.

- FFI-programmen måste utvecklas för att skapa än fler möjligheter för fordonsindustrin att utveckla både framtidens hållbara transportlösningar och industriproduktion. Ett upplägg med nationella missions i FFI som är koordinerade med större missions i Horizon Europe kan stärka och utveckla FFI. Sverige måste också agera proaktivt i EU i arbetet med kommande Horizon Europe 2021-2027.

1. Samverkan – en förutsättning för att leda omställningen mot hållbara transporter - globala utmaningar kräver partnerskap

Scanias målsättning är att leda omställningen mot ett hållbart transportsystem som är affärsmässigt lönsamt och samtidigt bättre för miljön och samhället i stort.

Detta är inget ett enskilt företag kan göra ensamt. För att nå de målsättningar som satts på klimatområdet i Sverige för transportsektorn till 2030, EU:s klimatmål och även Parisavtalet på global nivå behövs samverkan. Det gäller även för att nå Agenda 2030 och nollvisionen för trafiksäkerhet som nu är antagen i olika former både i Sverige, i EU och globalt.

Särskilt på klimatområdet är det bråttom. Enligt forskarvärlden har världen ett fönster på tio år där utsläppskurvan för koldioxid måste brytas och halveras varje årtionde.

För Scania innebär starka partnerskap en avgörande del av arbetet in i framtiden. Det handlar om samverkan med våra kunder, våra kunders kunder, lokala och statliga myndigheter, akademien, institut, underleverantörer och andra aktörer som el- och biobränsleleverantörer.

Den kommande forskningspropositionen kommer att sätta ramarna för svensk forsknings- och innovationspolitik under lång tid framåt. Rätt utformad kommer den kunna bidra till att mer ny teknik och nya affärsmodeller för en hållbar samhällsutveckling tas fram i samverkan mellan näringsliv, myndigheter och akademi.

Fordonsindustrin i Sverige är starkt exportorienterad och har därför även möjlighet att lösa globala utmaningar genom att exportera fossilfria, säkra och smarta transportlösningar både för gods och persontransporter.

Scania anser att huvudfokus i den kommande forskningspropositionen bör vara att genom samverkan främja innovation och utveckling i näringslivet, för teknik som gör världen bättre. Så skapas riktig samhällsnytta av svensk forskning och utbildning.

1.1 Scania och Södertälje – en del av fordonsklustret i Mälardalen

Scania har i dag över 52000 anställda världen över. Betydande produktion finns förutom i Södertälje, Oskarshamn och Luleå även i Brasilien, Argentina, Polen, Nederländerna och Frankrike.

Forskning och utveckling är dock till största delen samlad i Södertälje. Scania ser stora fördelar att ha forskning och utveckling samlad på en och samma plats i direkt anslutning till den största kompletta produktionsenheten, företagsledning och marknadsorganisationen eftersom det ger oss möjlighet att jobba i ett cirkulärt flöde med ständiga förbättringar.

I Södertälje är vi en del av fordonsklustret i Mälardalen och Östra Mellansverige. Här finns nära en tredjedel av de svenska jobben i fordonsindustrin i Sverige. På Scanias område finns Mälardalens Tekniska Gymnasium som drivs gemensamt av Scania, Astra Zeneca och Södertälje kommun. Två kilometer bort finns Södertälje Science Park och KTH Södertälje där hållbar produktion står i fokus. Scania har även ett partnerskap med Handelshögskolan i Stockholm när det gäller framtidens affärsmodeller för transportindustrin. Detta stärker förutsättningarna för Scania att möta framtiden och bidrar till utvecklingen av hela Mälardalen.

Södertälje var 2018 den kommun i Sverige där näst flest ansökningar om patent gjordes enligt patent och registreringsverket, PRV. 2017 låg Södertälje på plats nummer ett. Scania och Astra Zeneca i Södertälje står för en stor del av dessa patentansökningar. 2017 var Scania också det företag i Sverige som fick flest patent beviljade. Detta visar vilken stor innovationskraft som finns i Södertälje.

1.2 Förändringar inom fordonsindustrin – automatisering, uppkoppling och elektrifiering

Fordonsindustrin genomgår nu stora förändringar. Fokus på klimat, hållbarhet och en stark urbanisering gör att utvecklingen mot uppkopplade, automatiserade och elektrifierade fordon går snabbt.

Den snabba förändringstakt som fordonsindustrin nu är inne i gör att forskning och utveckling är av största strategiska vikt för industrin för att kunna fortsätta utveckla Sveriges konkurrenskraft inom fordon och hållbara transporter.

2. Förslag från Scania

2.1 Sverige som permanent världsutställning för hållbara transportlösningar – snabbare kommersialisering för nya exportprodukter måste möjliggöras

Sverige har under flera årtionden varit ett ledande land för hållbara transportlösningar. Målsättningen i dag från regeringens sida att Sverige ska vara en permanent världsutställning för hållbara transportlösningar. Det är ett arbete Scania redan bidrar till i dag.

Sverige som en permanent världsutställning för hållbara transporter skapar stora möjligheter att visa andra delar av världen vad som är möjligt att uppnå med ny teknik för hållbara transporter. Scania ser gärna att detta blir ett tema i både den kommande uppdaterade exportstrategin och den kommande forskningspropositionen.

Framgångsrikt innovationsarbete handlar om att skala upp test och demofaser till kommersialisering, skapa affärsmodeller som gynnar flera aktörer i ett ekosystem och att sätta nya standarder.

Det finns ett flertal exempel på när nya införandet av både nya innovationer, ny infrastruktur och nya partnerskap fastnar i utdragna processer hos myndigheter. Utbyggnaden av elvägar i Sverige är kanske det tydligaste exemplet. Tyskland nu gått om Sverige som det ledande landet för elvägar. Även utrullningen av nya testbäddar dröjer i Sverige. Detta är olyckligt då det försenar utrullning av ny fossilfri teknik som kan bli exportsuccéer i en nära framtid. Scania anser att demoprojekt med stor potential måste kunna skalas upp betydligt snabbare för att möjliggöra bred kommersialisering.

Den kommande elektrifieringskommissionen kommer sätta förutsättningarna för utrullning av tyngre elektrifierade fordon i Sverige.

Scania ser det som angeläget att elektrifieringskommissionens arbete bidrar till underlag om utbyggnaden av elväg och storskalig laddinfrastruktur för tunga fordon i den kommande nationella planen 2022-2033. En sådan utbyggnad kommer att snabba på batteri- och drivlineutveckling ytterligare. Det kan i sin tur mötas med FFI-projekt för elektrifiering.

I övergången från fossila bränslen till fossilfria tekniker har även hållbara biobränslen en viktig roll. Här bör Sverige utveckla sitt ledarskap och även aktivt driva på för en ökad andel hållbara biodrivmedel i EU.

Scania anser att forskningspropositionen bör lyfta myndigheternas betydelse för innovationsklimatet och minska både stuprör mellan myndigheterna och öka samordningen mellan forskningspolitik och näringspolitik. Vinnova har en viktig roll för att stärka innovationsarbetet även hos andra myndigheter. Därför är både Vinnovas anslag och koordinerande roll viktig.

2.2 Innovationsupphandling – ett verktyg från att gå från demo till storskalighet – låt Vinnova vägleda upphandlande myndigheter

Upphandling från offentlig sektor både i Sverige och EU har stora möjligheter att driva utvecklingen mot fossilfria och smarta transporter. Här är Sverige ett intressant exempel där i princip all offentligt upphandlad kollektivtrafik är fossilfri.

Den fossilfria kollektivtrafiken i Sverige kan stå som förebild för offentlig upphandling även av godstransporter. Att förbättra den offentliga upphandlingen för tunga godstransporter skulle kunna innebära stora möjligheter att minska lastbilstrafikens klimatpåverkan och få en bred kommersialisering av ny fossilfri teknik.

Många gånger kan också stöd för upphandling av bästa tillgängliga teknik på marknaden påskynda teknikutvecklingen ytterligare.

Scania anser att regeringen bör ge Vinnova i uppdrag att stötta både statliga, regionala och kommunala upphandlare på ett bättre sätt för att via upphandling uppnå mål om resurseffektivitet och fossilfrihet. Samverkan med både Sveriges Kommuner och Landsting och Upphandlingsmyndigheten kan stärka Vinnovas uppdrag ytterligare.

2.3 Stärk forskningsinstitutet och öka deras långsiktiga finansiering

Forskningsinstitutet har en viktig roll som brygga mellan näringsliv och akademi. En långsiktigt hållbar grundfinansiering av institutets verksamhet behöver säkras. Scania vill särskilt framhålla institutets roll för tillämpad forskning samt test och demonstrationsanläggningar.

Det finns även skäl att öka de svenska forskningsinstitutets EU-samarbete för att stärka både Sveriges och hela Europas konkurrenskraft. Institutet har även viktig roll i samarbetet med de Science Parks som finns runt om i Sverige.

Scania ser gärna att institutet får en starkare roll i det svenska innovationsarbetet och att institutets långsiktiga finansiering blir förutsägbar och också ökas gradvis.

2.4 Etablera fler och bättre testbäddar för framtidens fossilfria och automatiserade teknik

Testbäddar och större demonstrationsprojekt är avgörande för att ny teknik för hållbara transporter ska kunna provas under realistiska former och förberedas för kommersiell lansering. För Scania handlar det främst om autonoma transportlösningar, utveckling av elektrifierade fordon, såväl själva drivlinan i sig som laddinfrastruktur längs vägnätet, det vi kallar väg-el.

Det av RISE planerade Swedish electromobility laboratory (SEEL) i Nykvarn stärker tillgången till test och demonstrationsanläggningar för elektrifierade fordon och bygger kompetens i Sverige. SEEL är en angelägenhet för såväl innovationskraften hos svensk fordonsindustri som möjligheterna att påskynda elektrifierade, fossilfria transporter världen över. Att SEEL kommer på plats är inte bara en angelägenhet för svensk industri. Då utveckling och tillverkning av drivlinor för fordon är betydande del av svensk exportindustri innebär förbättrar SEEL möjligheterna att snabbare ställa elektrifiera transportsektorn världen över.

Scania föreslår att det svenska arbetet med testbäddar förstärks och föreslår att det en tydlig nationell strategi för testbäddar utvecklas.

2.5 Nyttja fördelarna för Sverige med EU:s kommande ramprogram Horizon Europe

Den kommande forsknings- och innovationspolitiska propositionen måste samspela med Horizon Europe, EU:s nästkommande ramprogram för forskning och innovation, som sträcker sig mellan 2021 och 2027. Detta kräver ett proaktivt agerande av regeringen i EU-arbetet redan nu. Det krävs också att fler stora svenska FoU-satsningar samkörs med satsningar på EU-nivå.

Horizon Europe kan rätt utformat bidra till att stärka Europas konkurrenskraft och bidra både till innovationer i industrin som bidrar både till att klara klimatutmaningen och de breda samhällsutmaningar som lyfts fram i Agenda 2030.

Den kommande forskningspolitiska propositionen måste tydligt sätta svensk forsknings- och innovationspolitik i ett EU-sammanhang och på bästa sätt samverka med Horizon Europe. Detta kommer både Sverige och EU att vinna på.

När det gäller fossilfria transporter finns stora möjligheter att koordinera svenska forskningsinsatser med Europeiska. Stora Europeiska projekt kan med fördel få olika former av relaterade projekt i Sverige. Scania ser att en särskilt angelägen fråga för Horizon Europe är gränsöverskridande fossilfria

godstransporter på väg. Här finns möjligheter att skala upp det samarbete kring elvägar som redan i dag finns i de bilaterala avtal som Sverige slutit med Tyskland och Frankrike.

När det gäller forskning och utveckling av automatiserade fordon både för både långväga gränsöverskridande godstransporter på väg, stadstrafik och på avlysta platser som godsterminaler och gruvor finns stora möjligheter med Horizon Europe.

Stora samlade missions som bred elektrifiering av tunga lastbilar och automatisering av tunga fordon passar utmärkt för EU-missions som sedan kan tillämpas i medlemsländerna. Det handlar om att stärka hela Europas konkurrenskraft och när det gäller framtidens fordonsteknologi för hållbara transporter. I detta arbetet måste också de så kallade ICPE-reglerna i EU för statligt stöd till stora projekt av gemensamt intresse

2.6 Öka resurserna till svensk forskning till en procent av BNP – med fokus på industrinära forskning

Forskningens betydelse för både klimatfrågan och Sveriges möjligheter till långsiktigt hållbar utveckling gör att Scania bedömer att ett nytt mål bör införas i forskningspropositionen - de statliga anslagen till forskning borde uppgå till 1,0 procent av BNP jämfört med dagens 0,75 procent och då med fokus på en större andel industrinära forskning,

Dagens svenska försprång på innovationsområdet får inte tas för given. Ökade resurser och särskilt då till mer industrinära forskning kan bidra till ett fortsatt stark ställning för Sverige som ett av världens ledande länder på både innovation och resurseffektivitet.

2.7 Fokus på livslångt lärande i en föränderlig tid – belöna aktiva lärosäten

Den förändring fordonsindustrin nu genomgår med elektrifiering, uppkoppling och automatisering innebär att nya kompetenser efterfrågas i allt större grad.

Detta innebär utmaningar både när det gäller att rekrytera ny personal och utbilda befintlig personal. Det handlar om i princip i alla delar av företagen. Produktion, marknad, forskning och utveckling.

Scania ser ett behov av att behålla medarbetare som vidareutvecklar sin kompetens för att kunna bidra med sin kunskap i nya teknikområden. Livslångt lärande en nödvändighet. Vi behöver behålla kompetent personal i nedåtgående teknologier för att bibehålla konkurrenskraft och samtidigt bygga kompetens inom nya framtida teknologiområden som ännu inte är lönsamma.

Scania ser därför det som viktigt att livslångt lärande för yrkesverksamma blir ett betydande inslag i den kommande forskningspropositionen. Påbyggnadsutbildningar för yrkesverksamma när det gäller teknik som elektrifiering är ett exempel. Det ska vara möjligt för anställda att utveckla sina kunskaper för att kunna tillämpa dessa i ett nytt teknikområde.

Det bör även vara möjligt för företag att göra samma typ av avdrag för investering i kompetens för säkrad konkurrenskraft genom uppdragsutbildning som för investering i anläggningar.

Scania anser även att den kommande forskningspropositionen bör öppna upp för tydliga incitamentsstrukturer för lärosäten som erbjuder utbildningar till yrkesverksamma i industrin.

2.8 Främja ökad rörlighet mellan näringsliv och akademi för ökat kunskapsutbyte

Universitet och högskolor bör på bästa sätt samverka med det omgivande samhället.

Rörlighet mellan akademi och näringsliv är något som berikar kunskapsutbyte och teknologiutveckling. Erfarenheter från näringslivet bör vara meriterade för forskare och lärosätena bör sätta tydliga mål för detta. En möjlig lösning är att stärka förutsättningarna för delande tjänster. Även här bör tydliga incitament finnas för de institut och lärosäten som aktivt arbetar för ökad rörlighet.

2.9 Underlätta för stora och små innovativa företag att mötas och driva utvecklingen framåt tillsammans

Många gånger är högteknologiska mindre företag underleverantörer i stora industrikluster till Sveriges stora exportföretag. Scania ser det som viktigt att även mindre företag får tillgång till forsknings- och utvecklingsresurser. Därför finns ingen motsättning mellan innovationsarbete i små och stora företag. Det är i stället en förutsättning för utvecklingen av framtidens teknik.

Hela Scanias ekosystem bygger på samverkan mellan små och stora företag. Många av våra kunder är småföretag och kundernas kunder i sin tur kan både vara små enmansföretag och globala exportföretag.

Scania har bland annat ett samarbete med start-up företaget Flow Scape i Kista. Vi samarbetar även med Ericsson och har ett partnerskap med batteriföretaget Northvolt om utveckling och kommersialisering av battericellsteknik för tunga fordon.

Scania ser främjande av Science parks i industrikluster med plats för innovativa småföretag som viktigt för att såväl akademi, små och stora företag ska verka tillsammans på bästa sätt.

I arbetet med att skapa attraktiva innovativa miljöer runt både Science Parks, lärosäten och innovativa företag har de svenska kommunerna en nyckelroll, Det är ett brett uppdrag där goda, trygga boendemiljöer, väl fungerande kollektivtrafik och väl fungerande offentlig service möjliggör att både attrahera och behålla arbetskraft. Scania anser därför att de svenska kommunerna och regionerna också har en nyckelroll i att utveckla innovationskraften framåt i Sverige.

2.10 Fortsatt utveckling av FFI-programmet för framtidens hållbara transporter – arbeta med nationella missions – gärna med EU-koppling.

Programmet för Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI) är av stor betydelse för Scania och utvecklingen av framtidens teknik för hållbara transporter. Bland de strategiska innovationsprogrammen ser Scania FFI som det mest angelägna, FFI stärker på ett tydligt sätt Sveriges konkurrenskraft när det både utveckling och produktion av framtidens fordon.

Tack vare FFI har Scania har kunnat stärka företagets kompetens inom flera viktiga teknologiområden. Bland annat elvägar, smarta godstransporter i städer och aktiva säkerhetssystem som banat väg för arbetet med teknik för självkörande fordon. Det handlar om att nyttja akademins och institutens kompetens inom teknologiområden relaterade till våra behov, bättre möjligheter till rekrytera ingenjörer och doktorer, utbildade av akademien, inom våra viktiga teknologiområden.

Inom FFI har nyligen en strategisk satsning (SPETS) beslutats som utgår från samhällsutmaningar relaterade till transportsystemet, att skapa lösningar till ett vägtransportsystem som bidrar till samhällets önskade utveckling.

Scania anser att FFI-programmen ska utvecklas och stärkas, både mot bakgrund av att fordonsindustrins betydelse för sysselsättningen och avgörande roll för omställningen till ett fossilfritt samhälle med netto noll klimatpåverkan. Svensk fordonsindustri har möjligheter att skapa global omställning till fossilfria transporter både med hjälp av elektrifiering och hållbara biobränslen.

SPETS-satsningen inom FFI tenderar idag till att bli en svensk motsvarighet till EU:s missions.

Scania anser att SPETS-satsningen inom FFI bör förtydligas så den tar samhällsutmaningar som grund för att utveckla vägtransportsystemet i linje med ambitionerna i både Sverige och EU på klimatområdet.

Scania anser att FFI tydligare bör koordineras med EU:s prioriteringar i Horizon Europe. Stora forskningsmissions i EU kopplade till stora samhällsutmaningar som klimat och trafiksäkerhet bör få svenska nationella motsvarigheter.

Kopplat till FFI är naturligtvis också vikten av en strategi för testbäddar i Sverige.

2.11 Stärk forskning inom hållbar produktion för framtidens jobb

Forskning och innovation inriktad mot resurseffektiv produktion kräver helhetsperspektiv och påverkar alla livscykelfaser för produkter och produktionssystem. Digitaliseringens möjligheter med uppkoppling av maskiner och produktionssystem, kopplat till användning av AI, skapar möjlighet att gå mot den smarta fabriken där det går att förutse produktionsstörningar innan de uppkommer och även göra produktionen mer resurseffektiv.

Fortsatt viktigt är även arbetet med LEAN, cirkulär produktion och tjänstebaserad produktion för att minska resursslöseriet och öka lönsamheten. Vi står även inför stora utmaningar, och möjligheter, inom området elektrifiering där vi måste bygga kompetens. Om vi lyckas med detta, och samtidigt säkrar kompetensförsörjningen kommer det även i framtiden vara konkurrenskraftigt att bedriva produktion i Sverige.

Omställningen till automatiserade och elektrifierade fordon kommer också ha stor påverkan på utformningen av framtidens industriproduktion.

Exempel på lyckade kompetensförsörjningsinitiativ är det strategiska innovationsprogrammet Produktion 2030 samt satsningen på hållbar produktion på KTH i Södertälje. Scania anser att dessa program bör fortsätta och få stärktskall få finansiering.

Kommande forskningssatsningar för industriproduktion behöver också koordineras med EU:s Horizon Europe. Många stora industriföretag har produktion på flera platser i Europa, detta innebär att nya kunskaper från en produktionsenhet snabbt kan snabbt kan tillämpas i andra enheter i Europa.

Åsa Pettersson

Head of Public Affairs and Sustainability
Scania CV AB
asa.pettersson@scania.com
070-388 50 84